

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.578/2007/14. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Bak Tibor ügyvéd (5600 Békéscsaba, Gyóni Géza u. 14-16.) által képviselt ... Rt. „Fa” (...) felperesnek, az elsőfokú eljárásban személyesen eljár, a fellebbezési eljárásban a Dr. Szűcs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Szűcs László ügyvéd, 5000 Szolnok, Kossuth Lajos u. 3. fsz. 5.) által képviselt I.rendű alperes neve (...) I. rendű, a Dávid Társas Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Krasznai István ügyvéd, 1026 Budapest, Gárdonyi G. u. 62.) által képviselt ... Kft. „Va” (...) II. rendű, a Dávid Társas Ügyvédi iroda (ügyintéző: Dr. Krasznai István ügyvéd) és a Farkas és Nagy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Nagy Zsolt ügyvéd) által képviselt ... Pénzügyi Zrt. (...) IV. rendű (... Pénzügyi Zrt., korábbi III. rendű alperes jogutódja) alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8. P. 21 131/2004/76. számú ítélete ellen a felperes által 78., az I. rendű alperes által 77., a II. rendű és a IV. rendű alperesek által 79. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasítja, a II. és IV. rendű alperesek egyetemleges marasztalásának tőkeösszegét 618 605 000 (Hatszáztizennyolcmillió-hatszázötezer) forintra, az elsőfokú perköltséget 600 000 (Hatszázézer) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 4 860 000 (Négymillió-nyolcszázhatvanezer) forintra felemeli, a felperes által fizetendő kereseti illetéket 243 000 (Kettőszáznegyvenháromezer) forintra leszállítja, a II. és IV. rendű alperesek által egyetemlegesen fizetendő kereseti illetéket 657 000 (Hatszázötvenhétezer) forintra felemeli; mellőzi az I. rendű alperes kötelezését perköltség és illeték megfizetésére.

Kötelezi a IV. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 260 000 (Kettőszázhatvanezer) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 1 560 000 (Egymillió-ötszázhatvanezer) forint fellebbezési eljárási költséget, amelyből 1 200 000 (Egymillió-kettőszázézer) forint megfizetésére 15 napon belül a II. rendű alperes a IV. rendű alperessel egyetemlegesen köteles.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 100 000 (Egyszázezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 600 000 (Hatszázezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy 135 000 (Egyszázharmincötezer) forint, a II. és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen, hogy 765 000 (Hétszázhatvanötezer) forint fellebbezési illetéket külön felhívásra térítsenek meg az államnak.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú eljárásban III. rendű alperesként eljáró ... Zrt. beadvány útján megszünt, jogutódja 2007. augusztus 16. napjától a ... Pénzügyi Zrt. IV. rendű alperes.

A felperes teljes vagyonára zálogjoggal rendelkező IV. rendű alperes végrehajtást kérő kérelmére 2005. január 5-én végrehajtási eljárás indult a felperessel szemben 593 552 280 Ft és 1999. március 13-tól a kifizetésig járó ügyleti és késedelmi kamata behajtása iránt. 2007. március 7-ig a 786 895 360 Ft-os végrehajtási ügyértékből 250 531 229 Ft behajtásra került, melyből az I. rendű alperes 215 562 083 Ft-ot a IV. rendű alperesnek, 40 547 917 Ft-ot 2000. május 25. napjával bezárólag a II. rendű alperesnek utalt ki.

Az I. rendű alperes 2007. március 7-én a felperes és a IV. rendű alperes között március 6-án létrejött megállapodásnak megfelelően az abban felsorolt vagyontárgyakat, az ott megjelölt értékesítési áron, árverésen kívül árverési vétel hatályával - a vételár megfizetése nélkül - értékesítette a II. rendű alperesnek, és ugyanezen a napon megkereste a földhivatalt az ingatlanokra a II. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzése végett.

A II. és IV. rendű alperes 2000. március 6-án engedményezési szerződést is kötöttek, a IV. rendű alperesnek a felperessel szemben fennállt teljes követelésére, a kapcsolódó mellék-kötelezettségekkel, valamint a követelések érvényesítését szolgáló jogokkal együtt, azzal a feltétellel, hogy a II. rendű alperes a követelés tulajdonjogát az esetben szerzi meg, ha 2000. március 7-én a felperes ellen indult végrehajtási eljárásban a végrehajtás alá vont ingó-és ingatlanvagyontárgyakat árverésen, vagy árverésen kívül, de árverési vétel hatályával megszerzi, vagy a felperessel kötött megállapodással, adásvételi szerződéssel a vagyontárgyakra tulajdonjogot szerez.

A Szolnoki Városi Bíróság a II. rendű alperes jogutódlását 2000. április 14-én kelt végzésével állapította meg, mely végzést a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2000. szeptember 22-én meghozott jogerős végzésével hatályon kívül helyezte, és a végrehajtási eljárást a felperessel szemben 2000. július 13-i kezdőnapkal elrendelt felszámolási eljárásra tekintettel megszüntette.

A felszámolónak a jelen per felperese, valamint a II. és IV. rendű alperesek ellen indított keresete alapján a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a Legfelsőbb Bíróság ítéletével jogerőre emelkedett ítéletében megállapította, hogy a felperes és a IV. alperes között 2000. március 6-án az árverésen kívüli értékesítésre kötött megállapodás a felperes, mint adós valamennyi hitelezőjével szemben hatálytalan, mely megállapodás megkötésével és az engedményezés összekapcsolásával a hitelezők kielégítésére szolgáló vagyont a IV. rendű alperes a felszámolást kikerülő teljes kielégítése érdekében csökkentették, és a felszámolás kezdetére a további hitelezők kielégítésére alkalmatlan vagyoni helyzetet teremtettek.

A felszámoló által az adós nevében előterjesztett végrehajtási kifogás alapján a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2004. június 1-én meghozott jogerős végzésével az I. rendű alperesnek a felperes ingó-és ingatlan vagyontárgyait árverési vétel hatályával értékesítő végrehajtási cselekményeit megsemmisítette azon indokkal, hogy az I. rendű alperes eljárása törvénysértő volt, amikor nem gondoskodott az eladott vagyon vételárának a II. rendű alperesi vevő általi megfizetéséről.

Miután a II. rendű alperes eddigre a megszerzett vagyont a ... helyrajzi számú ingatlanok kivételével már továbbértékesítette, a végzés a felperes tulajdonjogának helyreállítását csak e két ingatlanra rendelhette el.

A II. rendű alperes által továbbértékesített vagyontömeg értéke nettó 618 605 000 Ft volt, melyből az ingóságok értéke nettó 192 722 000 Ft-ot, az ingatlanok értéke nettó 425 883 000 Ft-ot tett ki.

Az I. rendű alperes a végrehajtási eljárás megszüntetése után 2000. november 3-án 16 063 741 Ft végrehajtói díjazásról díjjegyzéket állított ki, és a végrehajtási iratokat, s a végrehajtói letéti számla összegét ezen összeg különbözetével küldte meg a felszámolónak. A díjjegyzék ellen a felszámoló által előterjesztett végrehajtási kifogást a Szolnoki Városi Bíróság 2000. január 27. napján kelt Vh. 3961/1999/44. számú, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 3. Pkf. 20 341/2003/3. számú végzésével helybenhagyott végzésével elutasította.

A felperes nevében a felszámoló az alperesekkel szemben kártérítési keresettel élt. Módosított keresetében kérte kötelezni az I. rendű alperest 16 063 741 Ft és ennek 2000. november 3-tól esedékes törvényi mértékű késedelmi kamata megfizetésére kártérítés jogcímén azon indokkal, hogy a felszámolás elrendelése után az I. rendű alperes a díjigényét jogszerűen csak a felszámolási eljárásban érvényesíthette volna.

Kérte kötelezni az I-IV. rendű alpereseket egyetemlegesen a megsemmisített végrehajtási cselekmény következtében előállt vagyonvesztés miatt bruttó 812 500 000 Ft és ennek 2000. március 7-től esedékes törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére, kártérítés jogcímén. E kereseti kérelmének indokául előadta, hogy a 2000. március 6-i megállapodás fedezetelvonó mivoltát, valamint az ezen megállapodáson alapuló végrehajtási cselekmény jogellenességét jogerős bírósági határozat már megállapította, ezért az alperesek magatartásának jogellenessége, a felperes vagyonvesztése és a kettő közötti okozati összefüggés nem kétséges, az alperesek magatartása felróhatóságának kimentésére nincs mód.

Kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni 10 292 000 Ft kártérítés megfizetésére azon indokkal, hogy a felperesnek a megsemmisített végrehajtási cselekménnyel a II. rendű alperesnél nem értékesített, részére mégis átadott ilyen értékű vagyona maradt, amit a II. rendű alperes nem szolgáltatott vissza.

Kereseti kérelmének jogalapját az I. rendű alperessel szemben a Ptk. 349. §-ában, a II. és IV. rendű alperesekkel szemben a Ptk. 339. §-ában jelölte meg, az alperesek egyetemleges marasztalását a Ptk. 344. §-ára alapítottnan kérte.

Az alperesek a kereset jogalapját és összegszerűségét is vitatták, ellenkérelmükben a kereset elutasítását, a II. és IV. rendű alperesek javára a felperes perköltségben marasztalását kérték.

Az alperesek mindegyike vitatta a felperes károsodását, hivatkozva arra, hogy miután a tartozása is megszűnt, tényleges vagyonsökkenése nincs.

Az I. rendű alperes védekezése szerint a végrehajtáshoz, mint törvényes eszközhöz folyamodás nem lehet jogellenes, és a végrehajtást kérőnek nem róható fel. Az árverésen kívül, de árverési vétel hatályával történő értékesítés esetén a végrehajtónak a felek megállapodása tartalmára semmilyen ráhatása nincs, feladata kizárólag a megállapodás jegyzőkönyvezésére korlátozódik. Ebbéli tevékenysége a Legfelsőbb Bíróságnak a megsemmisítő végzés elleni felülvizsgálati kérelmét elutasító végzésében kifejtett álláspontja szerint nem minősül végrehajtási cselekménynek, így azt nem is lehetett volna megsemmisíteni. A II. rendű alperes a IV. rendű alperesi cégcsoport tagja, ezért - noha az egyezségről és a jogutódlásról március 7-én még nem értesült, - szükségtelennek ítélte a vételár megfizettetését, annál is inkább, hogy a II. rendű alperes által fizetendő vételárat nyomban a IV. rendű alperesnek, és nem a felperesnek kellett volna kiutálnia. A végrehajtási eljárás behajtással eredményesen befejeződött, a díjjegyzéket az iratoknak más hatóságoknál léte miatt korábban nem tudta kiállítani, a díjazásra jogszerűen tartott igényt.

A II. és IV. rendű alperesek védekezése szerint a jogszabályok keretei között, jogos gazdasági érdekeiknek megfelelően cselekedtek, amikor az őket megillető biztosítéki jogosultságukat érvényesítették, az adott helyzetben elvárhatóan, jogukat rendeltetésszerűen gyakorolva jártak el. A megállapodásuk hatálytalansága kártérítési kötelezettséget nem keletkeztetett, csak a felperes hitelezőjének a felszámolási eljárásban kielégítetlenül maradó követeléseinek kielégítésének tűrésére kötelesek. A IV. rendű alperes a felperes legnagyobb hitelezője volt, a kielégítési sorrendben csak a felszámolási költségek előzik meg, melynek fedezetére elégséges a felperesnél maradt vagyon. A felperest, mint adóst az eljárás alá vont vagyonelemek felett rendelkezési jog nem illette meg. A II. rendű alperes tulajdonszerzésének jogcíme árverés, a tulajdonába került vagyonnal szabadon rendelkezhetett. Függetlenül a II. rendű alperes által elért értékesítési ártól a felperes kárigényt csak annak bizonyítása esetén érvényesíthetne, hogy a vagyon általa történő értékesítése esetén az árverési vételárnál magasabb árat ért volna el. Kártérítési felelősségük fennállta esetére a károkozásban a felperes is közrehatott, a hatálytalannak minősített megállapodás megkötésében ugyanis aktívan részt vett, a vételárat a felperes könyvszerinti értéken, a felperes főkönyvelőjének közreműködésével alakították ki, a

megállapodás megfelelt a felek érdekeinek és a jogszabályi rendelkezéseknek, a vételár beszámítással történő kiegyenlítésére a Vht. lehetőséget adott.

A II. rendű alperes nem vonta kétségbe, hogy ekkora vagyontömeg mellett a végrehajtói intézkedésből kimaradhattak egyes vagyontárgyak, ezeknek bizonyítása azonban tételesen és értékében is a felperes kötelezettsége, a felek szándéka azonban a felperesi teljes vagyon megszerzése volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alpereseket egyetemlegesen, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 89 612 250 Ft tőkét, és ennek 2000. március 7-től a kifizetésig járó törvényes mértékű kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alpereseket egyetemlegesen 3 millió Ft perköltség, és a felperest 801 000 Ft kereseti illeték, az alpereseket egyetemlegesen 99 000 Ft kereseti illeték megfizetésére.

Ítéletének indokolásában az alperesek kártérítési felelősségének jogalapját megteremtő jogellenes magatartásként állapította meg a felperes és a IV. rendű alperes között 2000. március 6-án megkötött megállapodás összekapcsolását a II. rendű alperes és a IV. rendű alperes között megkötött engedményezési szerződéssel, az ezen alapuló végrehajtási cselekményeket, és az I. rendű alperes által behajtott összegnek a II. rendű alperes részére történő kifizetését a jogutódlást megállapító végzés jogerőre emelkedése előtt. Megállapította, hogy a végrehajtási eljárás nem a Vht-ban meghatározottak szerint zajlott, az árverés hatályával árverésen kívüli értékesítés időpontjában a II. rendű alperes nem minősült végrehajtást kérőnek, így nem volt lehetősége a IV. rendű alperes által reá engedményezett követelés beszámítására a vételárba. Miután a II. rendű alperes a vételárat nem fizette meg, az ingóságok tekintetében tulajdonjogot nem szerezhette, és a vételár megfizetésének hiányában az I. rendű alperes törvénysértően rendelkezett az ingatlanokra a II. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzése iránt. A II. és IV. rendű alperesek magatartásának jogellenességét azért állapította meg, mert egymás között olyan megállapodást kötöttek, amely azt eredményezte, hogy a Vht. szabályainak megsértésével a vételár megfizetése nélkül jutott a II. rendű alperes a felperes vagyonához. A felperes kárát a II. rendű alperes által ténylegesen megszerzett vagyon értékének és a felperesnek a IV. rendű alperessel szembeni adósságának különbözetében állapította meg, azon indokkal, hogy ez lehet a felperes vagyonában az alperesek jogellenes magatartásával összefüggésben bekövetkezett értékcsökkenés. A II. rendű alperes által az 593 552 280 Ft végrehajtási követeléshez képest a II. rendű alperes által megszerzett ingó-és ingatlanvagyon értékét összesen 713 035 000 Ft-ban állapította meg, melyből az ingatlanvagyon értékét a perben beszerzett szakértői véleményben meghatározott 192 722 000 Ft-tal szemben a felperes és a IV. rendű alperes megállapodásában rögzített 187 475 000 Ft-os értéken állapította meg, az ingatlanvagyon értékét pedig a perben beszerzett szakértői véleményt elfogadva 525 560 000 Ft-ban határozta meg.

Osztotta a II. és IV. rendű alperesek azon védekezését, hogy a vagyoncsökkenésben a felperes is közrehatott, ennek mértékét 25 %-ban állapította meg.

Az I. rendű alperessel szemben a végrehajtói munkadíjra alapítottan előterjesztett kárigényt azon indokkal utasította el, hogy a felperes a díjjegyzékkel szemben a jogorvoslati lehetőséget nem vette igénybe, ezért a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel önmagát zárta el az I. rendű alperes felelősségének megállapítása elől. Megállapította továbbá, hogy a 250 531 299 Ft erejéig a végrehajtás eredményes volt, az I. rendű alperes ezen cselekményeit a bíróság nem semmisítette meg, így az ezzel arányos

díjazás az I. rendű alperest illeti, e körben azonban a jogorvoslat kimerítésének elmaradása miatt tényállást nem állapított meg.

A felperesnek a 10 292 000 Ft megfizetésére irányuló követelését azon indokkal utasította el, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a végrehajtási eljáráson kívül a II. rendű alpereshez került eszközök értékét.

Az ítélet ellen a felek mindegyike fellebbezéssel élt.

A felperes az alperesek egyetemleges marasztalásának tőkeösszegét az elsőfokú bíróság által megállapított teljes kár, azaz 713 000 035 Ft-ra kérte felemelni, a felperes közrehatására vonatkozó ítéleti rendelkezés egyidejű mellőzésével. Kérte továbbá kötelezni az I. rendű alperest a 16 063 741 Ft és járulécai megfizetésére, kártérítés jogcímén. A fellebbezés érvei szerint az elsőfokú bíróság az alperesek jogellenes magatartását helyesen állapította meg, tévedett azonban a felperest ért kár összegszerűségének meghatározásakor. Hivatkozása szerint a végrehajtási eljárás, mint eljárási cselekmény csupán eszközül szolgált arra, hogy a felperes teljes vagyonának követelés beszámítással történő elvonását legitimálják, s az elsőfokú bíróság döntése olyan helyzetbe hozta az alpereseket, mintha érvényes végrehajtási eljárás folyt volna le. Ezzel szemben a semmis árverés jogkövetkezményeként az alpereseknek olyan mértékű kártérítést kell adniuk a felperesnek, amely a felperest olyan helyzetbe hozza, mintha a megsemmisített árverés meg sem történt volna. A jogellenes vagyonelvonás következményét kell a kártérítésnek kiküszöbölnie, ezért az alpereseknek nem csupán az árverési vételár és a reális forgalmi érték különbözetét kell kártérítésként megfizetniük, hanem az elvont vagyon forgalmi értékét. Hivatkozott arra, hogy a beszámítás alkalmazását az időközben megindult felszámolási eljárás kizárja, miután a IV. rendű alperes hitelezői igényét a felszámolási eljárásban nem jelentette be. A megállapodás megkötésekor a IV. rendű alperes a felperest megtévesztette, a felperesi közrehatás megállapítása indokolatlan és a hitelezők védelme szempontjából is aggályos.

Az I. rendű alperessel szemben a jogellenes árverés után érvényesített munkadíjra alapított kárigényt az elsőfokú bíróság iratellenesen utasította el a jogorvoslati lehetőség kimerítésének hiánya indokával, a felperes ugyanis a jogorvoslatot igénybe vette, és az nem volt alkalmas a kár elhárítására, ezért a Ptk. 349. §-a (1) bekezdésében írt feltételek adóttak. Álláspontja szerint azon túl, hogy a végrehajtó ezen díjat a csődtörvény szabályaiba ütközően tartotta vissza, az árverés megsemmisítését követően az I. rendű alperes jogszerű díjigényt már nem is támaszthat.

A II. és IV. rendű alperesek fellebbezésükben irányukban a kereset teljes elutasítását kérték. A fellebbezés indokai szerint részükről jogellenes károkozás nem történt, s ennek hiányában a kártérítési felelősségük sem állapítható meg.

Felróhatóság hiányában terhükön szándékos károkozás nem merülhet fel, hisz a becsértéket a felperes könyvszerinti értéke alapján határozták meg a megállapodásban, és az alpereseknek a könyvszerinti értékre nem volt ráhatása. Fenntartották a szakértői véleményekkel szemben az elsőfokú eljárásban előterjesztett kifogásaikat, és a szakértői bizonyítás továbbfejlesztésére irányuló bizonyítási indítványukat. Hivatkoztak arra, hogy a IV. rendű alperes - marasztalása esetén - továbbra is a felperes b) kategóriás kielégítési elsőbbséget élvező hitelezője. Hitelezői igényét csak a felszámolási költségek előzik meg,

amelyek fedezetére rendelkezésre álló megmaradt és a felszámolási eljárásban eddig értékesített vagyon értéke 47 000 000 Ft. A kár összege az a) kategóriás, kielégítetlenül maradó hitelezői igények összegével lehet csak azonos, hisz a IV. rendű alperes önkárokozása kizárt. Tekintve, hogy marasztalása esetén az általa teljesített befizetést az így számított kárösszeget meghaladóan részére vissza kell fizetni, beszámítási kifogással élt, hivatkozva arra, hogy hitelezői igényét csak jogerős marasztalása esetén jelentheti be a felszámolási eljárásban.

A kár összegének megállapításához kérték a felszámolási eljárásban készült legutolsó közbenső mérleg és a felszámoló bíróság azt elfogadó végzésének beszerzését, valamint a felperes megnyilatkoztatását, hogy milyen összegű felszámolási költség merülhet fel a felszámolási eljárásban. Továbbra is vitatták az alperesek egyetemleges helytállási kötelezettségét.

Hangsúlyozták, hogy a hitelező végrehajtási joga a felszámolás elrendelése előtt nem korlátozható alapjog. Az árverésen kívüli értékesítésre a felperessel megkötött megállapodásra, és az árverésen kívüli értékesítésre, mint eredeti szerzőismódra a Vht. szabályai irányadóak, a Ptk-nak a szerződésre vonatkozó rendelkezései - miként azt a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében már kifejtette, - nem alkalmazhatóak.

Az I. rendű alperes fellebbezése a kereset elutasítására irányult. Az elsőfokú eljárásban előadott védekezését megismételve hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a jogutódlást megállapító végzést a felszámolási eljárásra tekintettel alkalmazott eljárás megszüntetés miatt, és nem a jogutódlás jogellenes megállapítása miatt helyezte hatályon kívül, s a jogutódlás kérdésében a mai napig nem született jogerős döntés. Megismételte az árverést megsemmisítő jogerős végzéssel kapcsolatos kritikai észrevételeit is, és hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati kérelmét elutasító végzésben a Legfelsőbb Bíróság által kifejtett álláspont szerint az árverési vétel hatályával az árverésen kívüli értékesítés nem esik egy tekintet alá az árveréssel, az árverés hatályával történő értékesítés alapja a felek között létrejött megállapodás, mint polgári jogi aktus, ezért az erről készült jegyzőkönyv nem minősül végrehajtási cselekménynek, vele kapcsolatosan végrehajtási kifogásnak sem lett volna helye. A felek polgári jogi megállapodásának tartalmáért a végrehajtót kártérítési felelősség nem terhelheti, a végrehajtó kötelezettsége csupán a jegyzőkönyvezésre korlátozódik, s mivel e jegyzőkönyv nem minősül végrehajtási cselekménynek, a kiállítás napján továbbítandó a földhivatal részére a tulajdonosváltás átvezetése végett.

A díjjegyzék törvényességét - az elsőfokú ítélet indokolásával szemben - a végrehajtói kifogás alapján a bíróság felülvizsgálta, a végrehajtási kifogást jogerősen elutasította, így őt a díjazás jogerős bírósági döntés alapján megilleti, ezért az e tételre alapított kereseti kérelem is megalapozatlan.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesnek a fellebbezésében leszállított kereseti kérelme keretein belül bírálta el, s a keresetet a fellebbezésben nem kifogásolt mértékben elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette.

A felperes fellebbezését túlnyomó részt, az I. rendű alperes fellebbezését egészében alaposnak, a II. és IV. rendű alperesek fellebbezését alaptalannak találta.

Az ítéltábla jogi álláspontja szerint a felperes és a IV. rendű alperes 2000. március 6-án kelt megállapodása nem polgárjogi aktus, abból a felekre nézve kikényszeríthető jogok és kötelezettségek nem keletkeztek. A megállapodás a felperes és a IV. rendű alperes között kötelmi jogviszonyt nem keletkeztetett, a felek egyező akaratnyilvánítása a Vht. 136. §-ának (1) bekezdése és 157. §-ának (1) bekezdése felhatalmazása alapján a végrehajtóhoz intézett eljárási jognyilatkozatok megtételére vonatkozott, mely nyilatkozat szükség szerinti tartalmi elemeit is a Vht. határozza meg, nevezetesen, hogy az árverésen kívüli értékesítést kérelmezik, az általuk megnevezett árverési vevőnek, az általuk meghatározott értékesítési áron. Az árverésen kívül, de árverési vétel hatályával történő értékesítés során a vevő tulajdonjoga nem az adóstól származik, hanem az árverésen, mint végrehajtási kényszeraktuson alapszik. Az árverésen kívüli értékesítés során nem az adós köt szerződést az árverési vevővel, hanem a vagyontárgyat maga a végrehajtó adja el, de árverési vétel hatályával, melynek lebonyolítása eljárási szabályait a Vht. rendezi. Mindebből következik, hogy a Vht. árverésre, az adós vagyontárgyának értékesítésére vonatkozó szabályai sérelme esetén a szerződésre vonatkozó szabályok, így a jogszabályba ütköző szerződés semmisségére, vagy a szerződés feltűnő értékaránytalanságára, a szerződés hatálytalanságára vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók, hanem a Vht. jogorvoslatra vonatkozó szabályai az irányadóak. Az adósnak a végrehajtási eljárásban az árverésen kívül, de árverési vétel hatályával történő értékesítéshez tett nyilatkozata nem minősül olyan egyéb jognyilatkozatnak, amely akár a Ptk., akár a Cstv. 40. §-a alapján megtámadható

lenne. (BDT. 2004/953., 2007/1554. számú eseti döntések.) Az árverési vevő szerződmódja eredeti, jogát csak a Vht-ban meghatározott jogok terhelhetik.

Az ítéltábla fenti jogi álláspontja azonban jelen esetben indifferens, mert adott ügyben a Pp. 229. §-ának (1) bekezdésére is figyelemmel jogerősen elbírált jogi tényként volt kezelendő a 2000. március 6-án kelt megállapodásnak a felperes valamennyi hitelezőjével szembeni hatálytalansága, s hogy a felperes fizetése képtelenségének ismeretében megkötött ezen megállapodás, s annak az engedményezési szerződéssel való összekapcsolása azt célozta, hogy a IV. rendű alperes követelése a felszámolási eljárás kikerülésével minden más hitelezőt megelőzve teljes kielégítést nyerjen a vételár kifizetése nélkül, a kölcsönös követelések beszámításával. Következésképpen a II. és IV. rendű alperesek sikerrel nem védekezhetek azzal, hogy a törvényes keretek között cselekedtek, és az adott helyzetben elvárható magatartást tanúsítottak, magatartásuk jogellenessége és felróhatósága nem lehet vitás.

Ugyancsak jogerősen elbírált jogi tény a vagyontárgyaknak az árverésen kívüli árverési vétel hatályával történt vételének megsemmisítése, s a ...i ingatlanokra a felperes tulajdonjogának visszajegyzése.

A II. rendű alperes tulajdonszerzése jogcímének megsemmisítése folytán a II. és IV. rendű alperesek korábbi magatartása jogi megítélésétől függetlenül a II. rendű alperes az I. rendű alperes által tulajdonába adott ingó-és ingatlanvagyon tulajdonjogának megszerzésére jogcímmel nem rendelkezik, a Ptk. 193. §-ának (1) bekezdése alapján, mint jogcím nélküli birtokos köteles lenne azt a felperesnek visszaadni. E kötelezettségét a továbbértékesített vagyontömegre teljesíteni nem tudja, ezért annak értékét köteles

megfizetni a 2007. március 7. napjától esedékes kamataival együtt. Miután a II. rendű alperes birtoklása a végrehajtási cselekményt megelőző magatartása jogellenessége és felróhatósága miatt is rosszhiszemű, a Ptk. 195. §-ának (3) bekezdése alapján - függetlenül az árverési vételártól és a továbbértékesítés során általa elért eladási ártól, - felelős mindazokért a károkért, amelyek a jogosultnál nem következtek volna be, azaz a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 305. §-ának (1) és (4) bekezdései alapján olyan összegű kártérítés fizetésére köteles, amely a felperest olyan helyzetbe hozza, mintha a megsemmisített végrehajtási intézkedés nem történt volna meg, tehát a tényleges forgalmi értéket köteles megfizetni. A II. rendű alperes az általános forgalmi adót már megfizette, a felperesnek a vagyont értékesíteni nem kell, így Áfa befizetési kötelezettsége nincs, ezért a kár összegét az ítéltábla nettó forgalmi értékben, a szakvéleményekkel egyezően határozta meg.

Az ítéltábla az ingó forgalmi értékét **F. L.** szakértő véleményét elfogadva 192 722 000 Ft-ban állapította meg, amelyben már benne foglaltatik a végrehajtási eljárásán kívül, tehát eleve jogcím nélkül a II. rendű alperes birtokába került ingók értéke is (52. sorszám, 07/02. oldal.), s a felperes a fellebbezésében a le nem foglalt ingókra alapított további 10 292 000 Ft-os külön igényét már maga sem tartotta fenn. A II. rendű alperesnek felróhatóan az ingók megtekintésére lehetőség már nincs, ezért az ítéltábla a szakértő becslésen alapuló véleményét a benne foglalt indokok alapján aggálytalannak ítélte, a szakértői bizonyítás továbbfejlesztésére szakmailag megalapozott indokot nem talált, ilyenre az alperesek sem hivatkoztak.

Az ingatlanok forgalmi értékét - az elsőfokú ítélet helyes indokai szerint - aggálytalannak tekintett forgalmi szakvélemény alapján az elsőfokú bíróságtól eltérően a felperes tulajdonába visszaadott ...i ingatlanok forgalmi értékének levonásával nettó 425 883 000 Ft-ban, így a II. rendű alperes által visszaszolgáltatandó ingó-és ingatlanvagyon együttes értékét 618 605 000 Ft-ban állapította meg, amit a II. és IV. rendű alperesek kártérítés jogcímén egyetemlegesen tartoznak a felperesnek megfizetni. A II. rendű alperes ugyanis a visszaszolgáltatandó vagyont a IV. rendű alperessel szándékegységben az ő követelésének a felszámolási eljárásán kívüli kielégítése végett értékesítette, a II. és IV. rendű alperesek közöttük a jogerős ítélettel megállapított fedezetelvonásban akarategység állt fenn, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 344. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes irányába a IV. rendű alperest a II. rendű alperessel egyetemleges helytállási kötelezettség terheli.

A kártérítés összegét az ítéltábla a IV. rendű alperes jogelődjének a felperessel szemben vitathatatlanul fennállt követelésével beszámítás útján nem csökkenthette a Cstv. 38. §-a (3) bekezdésének kizáró rendelkezése folytán, tekintve, hogy a IV. rendű alperes a felszámolási eljárásban a hitelezői igényét nem jelentette be, ezért a Cstv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján pillanatnyilag hitelezőnek nem tekinthető. Természetesen nincs akadálya annak, hogy a IV. rendű alperes a jogerős marasztalásra figyelemmel a Cstv. 37. §-ának (2) bekezdésében írt határidőben a hitelezői igényét a felszámolási eljárásban bejelentse, a bíróság döntésére azonban ennek érdemi befolyása nem lehetett.

Ennélfogva a IV. rendű alperes a hitelezői igényét kizárólag a felszámolási eljárásban érvényesítheti, a Cstv. szabályai szerint. A végrehajtói tulajdon-átruházás megsemmisítése folytán mind a felperes, mind a IV. rendű alperes jogi státusza - függetlenül attól, hogy a jelzálogjoggal biztosított vagyon a ...i ingatlanok kivételével a megsemmisítéskor már nem volt meg, s az alpereseket a helyébe lépő érték megfizetése terheli, - olybá veendő, mintha a törvénysértő végrehajtási intézkedések meg sem történtek volna, azaz az eredeti állapot nemcsak a felperes jogára és kötelezettségére, hanem a IV. rendű alperes követelésének biztosítékaira is igaz. A megsemmisített törvénysértő végrehajtói intézkedés következtében tehát a felszámolási eljárásban a IV. rendű alperes hitelezői pozíciója nem válhat terheesebbé annál, mintha a törvénysértő végrehajtás meg sem történt volna. Itt jegyzi meg az ítélet, hogy ez igaz a ...i ingatlanokon fennállt jelzálogjogra is, melynek visszajegyzéséről a felperes tulajdonjogának visszaállításával egyidejűleg kellett volna rendelkeznie a megyei bíróságnak.

Az ítélet a felperes terhére a kármegosztást mellőzte, a felperes ugyanis nem hatott közre abban, hogy a II. rendű alperes a visszaszolgáltatási kötelezettségét teljesíteni nem tudja. A felperes kára ugyanis - miként azt maga is kifejtette, - a visszaszolgáltatási kötelezettség teljesítésének elmulasztásával, és nem a jogellenes tulajdonelvonással áll közvetlen oksági kapcsolatban.

Az elsőfokú bíróságnak az I. rendű alperessel szemben a végrehajtói díjazásra alapított kártérítési igényt elutasító rendelkezése érdemben helyes, az elsőfokú ítélet indokolása azonban téves. A felperes ugyanis a tényállásban írtak szerint a végrehajtói díjjegyzékkel szemben a jogorvoslatot igénybe vette, a bíróság azonban azt jogerősen elutasította. Következésképpen az I. rendű alperes a díjazását jogerős bírósági döntés alapján tartotta vissza a végrehajtási eljárás megszüntetését követően, ami magatartása jogellenességét kizárja. A Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésére alapított kártérítési igény elbírálásakor a bíróság egy korábbi jogerős bírói döntés törvényességét egyébként sem bírálhatja felül, a kereset elbírálásakor a jogerős bírósági döntés a perben jogi tényként kezelendő. Miután az árverési vétel megsemmisítése következtében a végrehajtási eljárás csak részben, a követelés behajtása tekintetében bizonyult eredményesnek, annak megítélése, hogy ezzel arányosan az I. rendű alperest milyen díjazás illethetné meg, nem kártérítési perben dönthető el, a megsemmisített végrehajtási cselekményre tekintettel kártérítés jogcímén többletdíjazás nem igényelhető vissza. Az I. rendű alperes és a felperes között ugyanis a díjazás tekintetében polgári jogi jogviszony nincs. A végrehajtói díjjegyzék jogerős felülbírálatát követően beállt tényállás módosulásra figyelemmel a többletdíjazás visszafizetése iránti igényét a felperes a peren kívüli eljárásban terjesztheti elő.

Az előzőekben kifejtettek szerint az I. rendű alperesnek az árverésen kívül, árverési vétel hatályával történt értékesítési cselekménye végrehajtási cselekménynek minősült, amit jogerős bírósági döntés megsemmisített. Az I. rendű alperes azon eljárásának jogellenessége, hogy az ingó-és ingatlanvagyonra a vételár megfizetése nélkül, jogellenesen adta a II. rendű alperes tulajdonába és jogellenesen rendelkezett a II. rendű alperes tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzése iránt, ugyancsak jogerősen elbírált jogi tény, ami a jelen eljárásban sikerrel nem vitatható, az e tárgykörben született bírósági döntés törvényessége nem bírálható felül. Ennek ellenére az I. rendű alperest a Ptk. 349.

§-ának (1) bekezdése alapján a felperes irányába kártérítési kötelezettség csak annak bizonyítása esetén terhelné, hogy a felperes a kárát a II. és IV. rendű alperesekkel szemben sikerrel nem tudja érvényesíteni, azaz a közvetlen károkozó II. és IV. rendű alperesekkel szemben a követelését nem tudja beszedni. Miután a felperes ezt a perben nem bizonyította, az I. rendű alperes a kereset alapján kártérítésre a vele szemben érvényesített kártételek egyikében sem volt marasztalható.

A kifejtett indokok szerint az ítéletábra az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a keresetet az I. rendű alperessel szemben egészében elutasította, míg a II. és IV. rendű alperesek egyetemleges marasztalásának tőkeösszegét a rendelkező rész szerint felemelte. A II. és IV. rendű alperesekre terhesebbé vált pernyertességi arányra figyelemmel az ítéletábra a rendelkező rész szerint felemelte a II. és IV. rendű alperesek által a felperesnek fizetendő perköltséget, valamint a per tárgyi illeték-feljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt, a II. és IV. rendű alperesek pervesztességére eső kereseti illetéket, míg a felperes által a pervesztességgel arányában fizetendő kereseti illeték összegét a rendelkező rész szerint leszállította, s a pernyertes I. rendű alperes kötelezését mellőzte a felperes javára perköltség és kereseti illeték fizetésére.

A fellebbezési eljárásban a II. és IV. rendű alperesekkel szemben a felperes bizonyult nagyobb arányban pernyertesnek, ezért a felperes részére a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján részfellebbezési eljárási költség fizetésére kötelesek, a pernyertes I. rendű alperes javára pedig a felperes köteles fellebbezési eljárási költséget fizetni a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján. Az ítéletábra a perköltség összegéről a pertárgy-értékére és a kifejtett jogi tevékenységre figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet rendelkezéseit alkalmazva határozott. A IV. rendű alperes a Pp. 80. § (2) bekezdése alapján a másodfokú tárgyalás megismétlésével felmerült többletköltséget egyedül köteles viselni.

A II. és IV. rendű alperesek a fellebbezési illetéket lerótták, a felperes illeték-feljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt fellebbezési illetéket pedig a pervesztességük-pernyertességük arányában kötelesek az államnak utólag megtéríteni a 6/1986. (VI. 26.) IM. számú rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján.

D e b r e c e n, 2008. március hó 28.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Béteky Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

